

ภาคผนวก 1

ผลไม้ตามฤดูกาลของประเทศไทย

ผลไม้	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
กระเทียม												
กล้วยไข่												
กล้วยน้ำว้า												
กล้วยหอม												
ขนุน												
เงาะ												
ชมพู่												
แตงโม												
ทับทิม												
ทุเรียน												
น้อยหน่า												
ฝรั่ง												
พุทรา												
มะขามหวาน												
มะปราง												
มะพร้าว												
มะเฟือง												
มะไฟ												
มะม่วง												
มะยม												
มะละกอ												
มังคุด												
ระกำ												
ลองกอง												
ละมุด												
กลางสาต												
ลำไย												

ผลไม้	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
ลิ้นจี่												
ลูกหว้า												
ลูกหยี												
สตรอบเบอร์รี่												
สาเก												
ส้มเขียวหวาน												
ส้มเขียว												
ส้มโอบ												
สับปะรด												
องุ่น												
อโวคาโด												

ภาคผนวก 2

วิธีคำนวณปริมาณน้ำดื่มที่เหมาะสมกับน้ำหนักตัว

วิธีการคำนวณปริมาณความต้องการน้ำในชีวิตประจำวันของผู้ใหญ่ตามน้ำหนักตัว มีวิธีการคำนวณหลายวิธีดังรายละเอียดข้างล่างนี้ เมื่อประมวลผลที่น้ำหนักตัว 50 กก. มีความต้องการน้ำต่อวันในช่วง 1250-1950 มล. หรือ 6-10 แก้วต่อวัน สำหรับวิธีที่ 5 มีการระบุเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ และแนะนำความต้องการน้ำอยู่ในช่วง 1250-1500 มล.ต่อวัน ขึ้นอยู่กับช่วงอายุ คือประมาณ 6-8 แก้ว (น้ำ 200 มล. = 1 แก้ว)

วิธีที่ 1. ปริมาณน้ำที่ความต้องการต่อวัน = น้ำหนัก (กิโลกรัม, กก.) x 25-35 มิลลิลิตร (มล) = ของเหลวมิลลิลิตร

- 25 มิลลิลิตร / กิโลกรัม สำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจวายหรือโรคไตวายเรื้อรัง
- 30 มิลลิลิตร / กิโลกรัมสำหรับผู้ใหญ่เฉลี่ย ตัวอย่าง คนหนัก 50 กก. = $30 \times 50 = 1500$ มล. ต่อวัน
- 35 มิลลิลิตร / กิโลกรัมสำหรับผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อ

วิธีที่ 2. ความต้องการน้ำต่อวัน = 1,500 มิลลิลิตรสำหรับ 20 กก.แรกของน้ำหนักตัว + 15 มิลลิลิตร / กิโลกรัม ของน้ำหนักตัวถัดไป ตัวอย่าง คนหนัก 50 กก. = $1500 + (15 \times 30) = 1950$ มล.

วิธีที่ 3. ปริมาณน้ำต่อวัน = น้ำหนักตัว กก./2*2*30 ตัวอย่าง น้ำหนักตัว 50 กก. = $50/2 \times 2 \times 30 = 1650$ มล

วิธีที่ 4. ต้องการน้ำต่อวัน = (น้ำหนักตัว - 20) x 15 +(1500) ถ้า 50 กก.= $(50-20) \times 15 + 1500 = 1,950$ มล.

วิธีที่ 5. เฉลี่ยผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีต้องการน้ำต่อวัน = 30-35 มิลลิลิตร/กิโลกรัม น้ำหนักตัว

ตัวอย่าง น้ำหนักตัว 50 กก.= 1500-1750 มล ต่อวัน

- อายุ 55-75 ปี ต้องการน้ำต่อวัน = 30 มิลลิลิตร /กก. น้ำหนักตัว ถ้า 50 กก. = $50 \times 30 = 1500$ มล.
- ผู้ใหญ่อายุ > 75 ปี ต้องการน้ำต่อวัน = 25 มิลลิลิตร/กก. น้ำหนักตัว ถ้า 50 กก. = $50 \times 25 = 1250$ มล.

เอกสารอ้างอิง

1. Nutrition411.com, Fluid requirements in Adults: Methods for calculating daily fluid requirements. accessed on 8 July 2015: <http://www.nutrition411.com/content/fluid-requirements-adults> inside-references are:
  - Eckstein L, Adams K, eds. *Pocket Resource for Nutrition Assessment*. Chicago, IL: Dietetics in Health Care Communities Dietetic Practice Group, Academy of Nutrition and Dietetics; 2013.
  - Institute of Medicine of the National Academies; Panel on Dietary Reference Intakes for Electrolytes and Water, Standing Committee on the Scientific Evaluation of Dietary Reference Intakes, Food and Nutrition Board. *Dietary Reference Intakes for Water, Potassium, Sodium, Chloride, and Sulfate*. Washington, DC; National Academies Press; 2005. http://www.nal.usda.gov/fnic/DRI/DRI_Water/water_full_report.pdf. Accessed March 26, 2014.
  - Mahan LK, Escott-Stump S, Raymond JL. *Krause's Food and the Nutrition Care Process*. 13th ed. St Louis, MO: Elsevier Saunders; 2012.
2. ซาลิกา เคนดี. (ม.ป.ป.). *การดื่มน้ำเพื่อสุขภาพ*. วันที่ค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2558, เว็บไซต์: <http://www.baanjomyut.com/library/water/> อ้างอิงที่มาจากองค์การอนามัยโลกในบทความ

ภาคผนวก 3

เทคนิคการดูแลให้ผู้สูงอายุดื่มน้ำได้มากขึ้น

ดื่มน้ำเปล่าให้เป็นเวลา เพื่อสุขภาพ

โดยทั่วไปผู้คนมักจะดื่มน้ำกันตามความเคยชินหรือเมื่อรู้สึกกระหาย แต่ถ้าเราหัดดื่มให้เป็นเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการทำงานของร่างกายก็น่าจะเป็นประโยชน์มากกว่า ซึ่งมีคำแนะนำว่า ควรดื่มน้ำตามเวลา ให้ได้วันละ 7-8 แก้ว ดังนี้

1. หลังตื่นนอน ให้ดื่มน้ำอุ่นทันที 1-2 แก้ว (บางคนอาจดื่มได้มากกว่านี้) การดื่มน้ำทันทีที่ตื่น จะช่วยปลุกเซลล์ต่างๆ ให้สดชื่นขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ระบบขับถ่ายทำงานดีขึ้นอีกด้วย
2. ก่อนเวลาอาหาร มือเที่ยงและเย็น มือละ 1 แก้ว
3. หลังมืออาหาร 3 มือ มือละ 1 แก้ว
4. ช่วงบ่าย 1 แก้ว
5. ก่อนเข้านอน ประมาณ 1 ชั่วโมง ดื่มน้ำอุ่น 1 แก้ว เพื่อชดเชยการสูญเสียน้ำที่จะเกิดขึ้นระหว่างการนอน

โดยปกติเมื่อร่างกายขาดน้ำจะเกิดความรู้สึกกระหายน้ำ ซึ่งเป็นกลไกเพื่อชดเชยน้ำที่ขาดไป แต่จากความเสื่อมของร่างกายในผู้สูงอายุ ความรู้สึกกระหายน้ำจะลดลง กลั้นปัสสาวะไม่ได้ หกล้มง่าย ซ้อเข้าเสื่อม ซึมเศร้า สมองเสื่อม มีความยากลำบากในการเข้าห้องน้ำ ทำให้ดื่มน้ำได้น้อย นอกจากนี้ ในกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือดสมอง ซึ่งต้องได้รับยาขับปัสสาวะทำให้น้ำในร่างกายน้อยลงด้วย และปัญหาตาทำให้มองเห็นไม่ชัดเจนจึงไม่ออกไปหาน้ำดื่มน้ำที่ลำคาคือ ผู้สูงอายุที่มือสั่นหยิบจับหรือกำไม่ได้จะไม่สามารถดื่มน้ำได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้สูงอายุเป็นช่วงวัยที่มีความเสี่ยงต่อภาวะร่างกายขาดน้ำมากกว่าวัยอื่นซึ่งเป็นสิ่งที่เราควรสร้างความตระหนักให้กับตัวผู้สูงอายุเอง รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้จากภาวะร่างกายได้รับน้ำไม่เพียงพอ จึงควรมีวิธีการเพื่อให้ผู้สูงอายุดื่มน้ำได้มากขึ้น

เทคนิคการดูแลให้ผู้สูงอายุดื่มน้ำได้มากขึ้น

- จัดหาน้ำดื่มและกระตุ้นให้ผู้สูงอายุดื่มทุกชั่วโมง หรือให้จิบน้ำบ่อยๆระหว่างมื้ออาหาร
- จัดหาน้ำและแก้วมีหูจับหรือสะดวกในการใช้ หรือให้ดูจากหลอดโดยวางแก้วไว้ให้ผู้สูงอายุสามารถหยิบจับได้ง่าย
- จัดหาเครื่องดื่มอื่นๆให้ในบางครั้ง ประมาณสัปดาห์ละครั้ง แต่ไม่ควรให้ดื่มปริมาณมาก โดยเฉพาะกาแฟซึ่งมีสารคาเฟอีนอยู่ เพราะสารคาเฟอีนมีฤทธิ์กระตุ้นการขับปัสสาวะ หากผู้สูงอายุดื่มน้ำน้อยอยู่แล้ว และยังมีการขับปัสสาวะเพิ่มขึ้น จะยิ่งส่งผลให้ร่างกายเกิดภาวะขาดน้ำรุนแรงขึ้น รวมถึงเครื่องดื่มที่มีรสหวานหรือมีน้ำตาลสูง เนื่องจากในผู้สูงอายุตับอ่อนซึ่งทำหน้าที่ผลิตอินซูลินที่จะเปลี่ยนน้ำตาลเป็นพลังงานนั้นอาจเสื่อมลง ทำงานได้ไม่เต็มที่ จะส่งผลให้เกิดภาวะน้ำตาลในเลือดสูงได้
- จัดหาผลไม้ที่มีน้ำปริมาณสูง เช่น แตงโม ส้ม หรือชมพู่ ให้ผู้สูงอายุรับประทานระหว่างมื้ออาหาร เพื่อชดเชยน้ำจากน้ำเปล่า หรือเครื่องดื่ม
- ผู้สูงอายุควรดื่มน้ำให้เพียงพอในช่วงกลางวัน หลีกเลี่ยงการดื่มน้ำมากในช่วงอาหารเย็นจนถึงเวลานอน เพราะอาจจะลุกเข้าห้องน้ำบ่อยในระหว่างการนอน ทำให้หลับไม่เต็มอิ่ม และเกิดอาการอ่อนเพลียได้ **Error! Hyperlink reference not valid.**
- สำหรับผู้สูงอายุที่ออกกำลังกาย ร่างกายจะเสียน้ำไปทางผิวหนังหรือทางเหงื่อเป็นจำนวนมาก ยิ่งในช่วงอากาศร้อน การสูญเสียน้ำก็จะยิ่งมากขึ้น ถ้าหากดื่มน้ำไม่เพียงพอ ก็อาจจะทำให้เกิดอาการที่เรียกว่า “ลมแดด” ได้ วิธีการป้องกันคือ ดื่มน้ำให้เพียงพอ ทั้งก่อนออกกำลังกาย (1/2-1 แก้ว) ขณะออกกำลังกาย (จิบน้ำบ่อยๆ ทุก 10-20 นาที) และหลังการออกกำลังกาย (1-2 แก้ว)

อย่างไรก็ตาม นอกจากการดื่มน้ำในปริมาณที่เพียงพอแล้ว ความสะอาด และความปลอดภัยของน้ำมีความสำคัญมากเช่นกัน หากน้ำมีการปนเปื้อนของเชื้อโรค หรือสารพิษ เช่น เชื้ออหิวาตกโรค โรคบิด สารฆ่าแมลง สารปรอท สารหนู ฯลฯ อาจทำให้ผู้บริโภคถึงแก่ชีวิตได้ ดังนั้นต้องจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดให้แก่ผู้สูงอายุ และควรใส่ในภาชนะปิด หากเติมน้ำใส่แก้วแต่ผู้สูงอายุดื่มไม่หมด และตั้งทิ้งไว้เป็นเวลานานแล้ว ไม่ควรนำมาให้ผู้สูงอายุดื่มอีก เพราะอาจเกิดการปนเปื้อนสิ่งสกปรกต่างๆจากอากาศแล้ว

เอกสารอ้างอิง

1. คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (ม.ป.ป.). *ดุลน้ำ (water balance)*. วันที่ค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2558, จากคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล. เว็บไซต์: <http://www.mt.mahidol.ac.th/e-learning/bodyfluid%20and%20electrolyte/water.htm>
2. ธารดาว ทองแก้ว. (2548). *น้ำ...ความสำคัญที่ถูกมองข้าม*. วันที่ค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2558, จากดอกหญ้า. เว็บไซต์: www.asoke.info/09Communication/Dharmapublicize/Dokya/D120/007.html
3. มูลนิธิหมอชาวบ้าน. *ดื่มน้ำเปล่าเพื่อสุขภาพ* วันที่ค้นข้อมูล 28 มิถุนายน 2558, เว็บไซต์: <https://th-th.facebook.com/folkdoctorthailand/photos/a.10150455862432028.419400.172425057027/10153295915682028/>
4. ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการเรียน บทที่ 2 การจัดการน้ำสะอาดและการบำบัดน้ำเสีย*. วันที่ค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2558, จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. เว็บไซต์: <http://www.elearning.msu.ac.th/opencourse/0709%20307/unit2.html>
5. สมศักดิ์ วรรณิน. (ม.ป.ป.). *น้ำดื่มเพื่อชีวิต*. วันที่ค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2558, จากสำนักการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. เว็บไซต์: http://www.thaicam.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=317:2010-08-09-09-58-56&catid=81:2010-08-06-03-43-56&Itemid=147
6. ส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วม สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน. (2553). *สารความรู้เรื่องน้ำ*. วันที่ค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2558, จากกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. เว็บไซต์: http://www.dwr.go.th/contents/content/files/001002/0012762_1.pdf
7. ส่วนอนามัยผู้สูงอายุ สำนักส่งเสริมสุขภาพ. (ม.ป.ป.). *โรคภัยของวัยตกกระ*. วันที่ค้นข้อมูล 21 มิถุนายน 2558, จากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. เว็บไซต์: <http://hp.anamai.moph.go.th/soongwai/statics/deseas/phyprob/topic004.php>
8. สำนักสื่อสารและได้ตอบความเสียง. (2558). *ข่าวแจก"สธ. เผย ผู้สูงอายุดื่มน้ำน้อย หวั่นเกิดภาวะขาดน้ำ อันตรายถึงขั้นหัวใจล้มเหลวและไตวาย"*. วันที่ค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2558, จากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. เว็บไซต์: http://www.anamai.moph.go.th/ewt_news.php?nid=8133
9. Charlie S. (2013). *How much water should you drink per day?*. Retrieved June 21, 2015. From <http://www.builtlean.com/2013/06/04/water-drink-day/>
10. National patient safety agency. (2007). *water for health*. Retrieved June 21, 2015. From www.waterforhealth.org.uk
11. Wolf R, Wolf D, Rudikoff D, Parish LC. (2010). *Nutrition and water: drinking eight glasses of water a day ensures proper skin hydration-myth or reality?*. Retrieved June 21, 2015. From <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20620753>

ภาคผนวก 4

สารอาหารสำคัญที่จะได้รับจากอาหารแต่ละกลุ่ม

กลุ่มข้าว-แป้ง	กลุ่มผัก	กลุ่มผลไม้	กลุ่มเนื้อสัตว์	กลุ่มนม	รวมทุกกลุ่ม
โปรตีน			โปรตีน	โปรตีน	โปรตีน
			ไขมัน	ไขมัน	ไขมัน
คาร์โบไฮเดรต	คาร์โบไฮเดรต	คาร์โบไฮเดรต			คาร์โบไฮเดรต
ใยอาหาร	ใยอาหาร	ใยอาหาร			ใยอาหาร
วิตามินบี-1	วิตามินบี-1	วิตามินบี-1	วิตามินบี-1		วิตามินบี-1
วิตามินบี-2			วิตามินบี-2	วิตามินบี-2	วิตามินบี-2
ไนอาซิน			ไนอาซิน		ไนอาซิน
โฟเลต	โฟเลต	โฟเลต	โฟเลต		โฟเลต
			วิตามินบี-12	วิตามินบี-12	วิตามินบี-12
	วิตามินซี	วิตามินซี			วิตามินซี
	เบตา-แคโรทีน*	เบตา-แคโรทีน	วิตามินเอ	วิตามินเอ	วิตามินเอ
				วิตามินดี	วิตามินดี
	แคลเซียม		แคลเซียม	แคลเซียม	แคลเซียม
เหล็ก	เหล็ก		เหล็ก		เหล็ก
สังกะสี			สังกะสี	สังกะสี	สังกะสี

* เป็นสารตั้งต้นที่สามารถเปลี่ยนเป็นวิตามินเอได้ในร่างกาย และยังเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ

สารอาหารที่อยู่ในกรอบ แสดงถึงสารอาหารที่มีปริมาณสูงในแต่ละกลุ่มอาหารเช่น ใยอาหาร มีในกลุ่มผักมากกว่าอาหารกลุ่มอื่น

ภาคผนวก 5

ความต่างของปริมาณสารอาหารในอาหารกลุ่มเดียวกันต่อ 100 กรัม

อาหาร	พลังงาน (กิโลแคลอรี)	สารอาหารต่อ 100 กรัม อาหาร								
		คาร์โบไฮเดรต (ก)	โปรตีน (ก)	ไขมัน (ก)	ใยอาหาร (ก)	วิตามินเอ (อารีอี)	วิตามินบี-1 (มก)	เหล็ก (มก)	แคลเซียม (มก)	วิตามินซี (มก)
กลุ่มข้าวแป้ง										
ข้าวกล้อง	362	77.7	7.4	2.4	2.8	-	0.29	1.0	12	-
ข้าวเจ้า	355	81.1	6.1	0.7	0.8	-	0.12	0.9	5	-
บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป	364	70.9	6.7	5.9	2.0	-	-	1.0	16	-
กลุ่มผัก										
ผักกาดหอม	20	3.0	1.6	0.1	1.8	173	0.04	1.1	61	14
ผักตำลึง	32	3.9	3.6	0.2	2.7	673	0.11	1.4	57	13
ผักวางตุ้ง	23	3.6	1.9	0.2	3.6	384	0.05	1.3	115	51
กลุ่มผลไม้										
กล้วยน้ำว้า	122	29.0	0.8	0.2	2.4	22	0.05	0.6	10	12
มะละกอสุก	41	9.5	0.5	0.1	1.3	174	0.04	1.1	15	49
ส้มเขียวหวาน	45	9.9	1.0	0.2	1.5	12	0.05	0.4	29	15
ฝรั่ง	52	12.1	0.7	0.1	3.7	-	0.04	0.5	10	145
กลุ่มเนื้อสัตว์										
หมูสันนอก	153	0	21.0	7.7	0	3	1.59	0.9	3.0	0
ปลาทู	138	0.3	21.6	4.4	0	-	0.13	2.2	168.0	-
ไข่	155	1.6	12.8	10.8	0	178	0.15	3.2	38	-
ถั่วเหลือง	423	34	34.0	16.7	21.9	0	0.95	8.9	343	8
กลุ่มนมและผลิตภัณฑ์										
นมสด	61	3.9	3.2	3.7	0	35	0.04	0.1	102	-
โยเกิร์ต	84	10.8	3.8	2.9	-	20	0.04	0.1	126	-
นมสดไขมันต่ำ	49	5.5	3.7	1.3	-	3	0.05	0.1	122	-

ภาคผนวก 6

ธงโภชนาการและรายการอาหารแลกเปลี่ยน

ธงโภชนาการ เป็นภาพจำลองอาหารเพื่อแนะนำสัดส่วน ปริมาณ และความหลากหลายของอาหารที่คนไทยควรบริโภคใน 1 วัน และเป็นเครื่องมือหรือวิธีการให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ทำให้สะดวกต่อการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ธงโภชนาการแบ่งอาหารออกเป็น 6 กลุ่มคือ กลุ่มข้าว-แป้ง กลุ่มผัก กลุ่มผลไม้ กลุ่มเนื้อสัตว์ กลุ่มนม และกลุ่มไขมัน โดยกำหนดปริมาณของอาหารแต่ละชนิด ตามปริมาณที่คนไทยควรได้รับใน 1 วัน

รายการอาหารแลกเปลี่ยน เป็นหมวดอาหารที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการคำนวณ กำหนด และจัดรายการอาหารให้แก่ผู้ป่วยที่เป็นโรคเช่น เบาหวาน โรคอ้วน เป็นต้น และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการให้คำแนะนำ สอนบุคคลทั่วไปในการเลือกบริโภคอาหารที่เหมาะสม เพื่อให้มีสุขภาพดี มีภาวะโภชนาการอยู่ในเกณฑ์ปกติ ซึ่งอาหารแลกเปลี่ยนแบ่งรายการอาหารออกเป็น 6 หมวดเช่นเดียวกับธงโภชนาการ โดยกำหนดปริมาณอาหารแต่ละชนิดในแต่ละหมวดเท่ากับ 1 ส่วน ซึ่งอาหารแต่ละชนิดในหมวดเดียวกันจะมีคุณค่าของสารอาหารคือ โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรตและพลังงาน ที่ใกล้เคียงกัน จึงสามารถแลกเปลี่ยนหรือทดแทนกันได้ภายในหมวดเดียวกัน

ข้อพึงสังเกตสำหรับบุคลากรด้านอาหารและโภชนาการ

1. หลักการของธงโภชนาการและรายการอาหารแลกเปลี่ยนจะคล้ายคลึงกัน คือเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางในการแนะนำการบริโภคอาหารที่ถูกต้อง เพื่อสุขภาพที่ดี ธงโภชนาการจะไม่มีการแสดงรายละเอียดของพลังงานและสารอาหารในแต่ละหมวดเหมือนอย่างในรายการอาหารแลกเปลี่ยน เพียงกำหนดปริมาณอาหารในแต่ละกลุ่มว่าควรบริโภคมาก น้อยเท่าใด เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับคนทั่วไปในการเลือกบริโภคอาหารที่สามารถปฏิบัติได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ซึ่งได้ผ่านการคำนวณปริมาณสารอาหารและพลังงานว่าเพียงพอในแต่ละระดับพลังงาน

ทั้งรายการอาหารแลกเปลี่ยนและธงโภชนาการ จะมีรายละเอียดของสารอาหาร และพลังงานในแต่ละหมวดอาหาร (ตารางที่ 3.2 และภาคผนวก 4) ซึ่งจะช่วยให้สามารถคำนวณปริมาณสารอาหารและพลังงานที่ได้รับจากการบริโภคอาหารและสามารถวางแผนการจัดรายการอาหาร เลือกอาหารด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม

2. ชนิดของอาหารในอาหารบางกลุ่มของธงโภชนาการ จะแตกต่างจากอาหารในรายการอาหารแลกเปลี่ยน ตัวอย่างเช่น

ผักที่มีแป้งมากเช่น ฟักทอง ถั่วลันเตา ธงโภชนาการจะจัดอาหารเหล่านี้อยู่ในกลุ่มผัก โดยเป็นอาหารที่ให้วิตามิน เกลือแร่ และใยอาหาร ส่วนรายการแลกเปลี่ยนจะจัดอาหารกลุ่มนี้อยู่ในหมวดข้าว-แป้ง โดยกำหนดว่าเป็นผักที่มีแป้งมากให้สารอาหารจำพวกคาร์โบไฮเดรตและพลังงาน

ธงโภชนาการ จัดถั่วเมล็ดแห้งและผลิตภัณฑ์จากถั่ว ซึ่งเป็นแหล่งให้โปรตีนราคาถูกรวมอยู่ในกลุ่มเนื้อสัตว์เท่านั้น ส่วนรายการอาหารแลกเปลี่ยนจัดถั่วเมล็ดแห้งอยู่ใน 2 กลุ่มคือ หมวดเนื้อสัตว์หรืออาหารทดแทนเนื้อสัตว์ ที่ให้โปรตีนและ หมวดข้าว-แป้งที่ให้คาร์โบไฮเดรต วิตามิน เกลือแร่และใยอาหาร

3. ธงโภชนาการกำหนดน้ำมัน น้ำตาลและเกลือ อยู่ในอาหารกลุ่มเดียวกัน ซึ่งเป็นกลุ่มที่แนะนำให้บริโภคปริมาณน้อยๆ เท่าที่จำเป็น ส่วนรายการอาหารแลกเปลี่ยน จัดน้ำมันแยกอยู่ในหมวดไขมันเท่านั้น

4. หน่วยตวงนับปริมาณอาหารในธงโภชนาการ ระบุเป็นหน่วยครัวเรือนคือ ทัพพี ช้อนกินข้าว แก้ว และส่วน (สำหรับผลไม้) แต่ ปริมาณอาหารในรายการอาหารแลกเปลี่ยนกำหนดเป็นถ้วยตวง ช้อนตวงมาตรฐาน ทั้งธงโภชนาการและรายการอาหารแลกเปลี่ยนมีน้ำหนัก และ/หรือ ปริมาตรกำกับด้วย เพื่อความถูกต้องในการคำนวณและกำหนดรายการอาหาร

5. นักโภชนาการที่คุ้นเคยกับการใช้รายการอาหารแลกเปลี่ยนในการแนะนำและกำหนดอาหาร สามารถใช้ธงโภชนาการ สอน แนะนำ และคำนวณอาหารได้ ตามรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางเปรียบเทียบปริมาณอาหารระหว่างธงโภชนาการและรายการแลกเปลี่ยน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบปริมาณอาหาร 1 ส่วน ระหว่างธงโภชนาการและรายการอาหารแลกเปลี่ยน

อาหาร	อาหาร 1 ส่วน ในธงโภชนาการ	อาหารแลกเปลี่ยน 1 ส่วน
ข้าวแป้ง	1 ทัพพี 60 กรัม	½ ถ้วยตวง 60 กรัม
ขนมปัง	1 แผ่น	1 แผ่น
ผักสุก	1 ทัพพี 40 กรัม	1/3-1/2 ถ้วยตวง ~50-70 กรัม
ผักดิบ	2 ทัพพี 80 กรัม	¾ -1 ถ้วยตวง ~ 70 กรัม
ผลไม้	70-120 กรัม (พลังงาน ~ 80 กิโลแคลอรี)	ตามชนิดของผลไม้ (พลังงาน 60 กิโลแคลอรี)
เนื้อสัตว์	1 ช้อนกินข้าว 15 กรัม	2 ช้อนโต๊ะ 30 กรัม
ไข่	½ ฟอง	1 ฟอง
นม	1 แก้ว 200 มิลลิลิตร	1 ถ้วยตวง 240 มิลลิลิตร
ไขมัน	1 ช้อนชา 5 กรัม	1 ช้อนชา 5 กรัม

ตารางที่ 2. แสดงคุณค่าทางโภชนาการของอาหารหมวดต่างๆ ในรายการอาหารแลกเปลี่ยน¹

กลุ่มอาหาร	ปริมาณ ต่อ 1 ส่วน	น้ำหนัก (ก)	โปรตีน (ก)	ไขมัน (ก)	คาร์โบไฮ เดรต(ก)	พลังงาน (กิโลแคลอรี)
หมวดข้าว-แป้ง						
- ข้าว-แป้ง สุก	1 ทัพพี, ½ ถต	60	2	0-1	18	80
หมวดผัก						
- ผักสุก	1/3- 1/2 ถต	100	2	-	5	25
- ผักดิบ	3/4- 1 ถต	100	2	-	5	25
หมวดผลไม้						
- ผลไม้	ตามชนิดของ ผลไม้	ตามชนิด ของผลไม้	-	-	15	60
หมวดเนื้อสัตว์						
- เนื้อสัตว์, สุก	2 ช้อนโต๊ะ, ¼ ถต	30	7	0-8	-	35-100
- ไข่	1 ฟอง	50	7	5	-	75
หมวดนม						
- นมสด	1 ถต	240	8	8	12	150
- นมพร่องมันเนย	1 ถต	240	8	5	12	120
หมวดไขมัน						
- น้ำมันพืช	1 ช้อนชา	5	-	5	-	45

¹ งานโภชนาการ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี

ภาคผนวก 7

ตารางแสดงคุณค่าทางโภชนาการของอาหารกลุ่มต่างๆ ในธงโภชนาการ¹

กลุ่มอาหาร	ปริมาณต่อ 1 ส่วน	น้ำหนักรวม (ก)	โปรตีน (ก)	ไขมัน (ก)	คาร์โบไฮเดรต (ก)	พลังงาน (กิโลแคลอรี)
กลุ่มข้าว-แป้ง						
- ข้าวสวย/กวยเตี๋ยวนึ่ง	1 ทัพพี	60	1.4	0.65	17.9	83
- ข้าวเหนียว	½ ทัพพี	35	1.6	0.11	18.2	80
- ขนมปัง	1 แผ่น	30	3.7	0.9	18.8	98
กลุ่มผัก						
- ผักสุก	1 ทัพพี	40	0.9	0	1.9	11
กลุ่มผลไม้						
- ผลไม้	1 ส่วน	70-120	0.98	0.12	15.4	67
กลุ่มเนื้อสัตว์						
- เนื้อหมู/ปลา/เป็ด/ไก่	1 ช้อนกินข้าว	15	2.7	1.7	0	26
- เต้าหู้/ ถั่วเมล็ดแข็ง	2 ช้อนกินข้าว	30	2.4	1.5	1.1	25
- ไข่	½ ฟอง	25	3.2	2.9	0.2	41
กลุ่มนม						
- นมสด	1 แก้ว	200	6.8	6.4	9.8	124
- นมพว่องมันเนย	1 แก้ว	200	7	3.2	9.8	96
กลุ่มไขมัน						
- น้ำมันพืช	1 ช้อนกาแฟ	5	-	5	-	45

¹ คุณค่าของสารอาหารในอาหารแต่ละกลุ่มคำนวณโดยวิธี POPULARITY VOTE จากข้อมูลทุติยภูมิของ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอาหารของคนไทยที่มีสุขภาพดี

ภาคผนวก 8

ดัชนีน้ำตาลและมวลน้ำตาลในผลไม้ไทย

น้ำตาลในผลไม้ เป็นสิ่งหนึ่งที่ต้องระวังโดยเฉพาะผู้ที่มีความเสี่ยงต่อภาวะน้ำตาลในเลือดสูง ดังนั้น การแนะนำให้บริโภคผลไม้หลากหลายและปริมาณที่เหมาะสม จึงเป็นแนวทางที่ทำให้ไม่ได้รับปริมาณน้ำตาลที่สูงจนเกินไป ข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีน้ำตาลในผลไม้ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้บริโภคสามารถใช้ในการดูแลตนเองได้ หรือใช้ในการแนะนำผู้ที่มีปัญหาน้ำตาลในเลือดสูงได้

ดัชนีน้ำตาลคืออะไร

ค่าดัชนีน้ำตาล (Glycemic index, GI) เป็นค่าที่แสดงผลของคาร์โบไฮเดรตต่อระดับน้ำตาลในเลือด อาหารที่มีค่าดัชนีน้ำตาลสูงจะทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและลดลงช้า ส่วนอาหารที่มีค่าดัชนีน้ำตาลต่ำเป็นอาหารที่คาร์โบไฮเดรตแตกตัวช้าและทำให้น้ำตาลในเลือดเพิ่มสูงขึ้นอย่างช้า ๆ

ค่าดัชนีน้ำตาล จัดเป็น 3 ระดับ⁶ เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อได้รับน้ำตาลกลูโคส 50 กรัม คือ

- *ดัชนีไกลซีมิกต่ำ* ผลต่อการเปลี่ยนแปลงของ ระดับน้ำตาลในเลือดเท่ากับร้อยละ 55 หรือน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำตาลกลูโคส 50 กรัม (GI ≤ 55)
- *ดัชนีไกลซีมิกปานกลาง* ผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำตาลในเลือดเท่ากับร้อยละ 56-69 เมื่อเปรียบเทียบกับน้ำตาลกลูโคส 50 กรัม (GI 56-69)
- *ดัชนีไกลซีมิกสูง* ผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำตาลในเลือดเท่ากับร้อยละ 70 หรือมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำตาลกลูโคส 50 กรัม (GI ≥ 70)

ค่ามวลน้ำตาล (Glycemic load, GL) เมื่อได้ค่าดัชนีน้ำตาลของอาหารแล้ว การที่จะแนะนำปริมาณที่ควรบริโภคเพื่อให้น้ำตาลในเลือดไม่ขึ้นสูงเกินไป ขึ้นอยู่กับปริมาณที่บริโภคแต่ละครั้ง ดังนั้นการคำนวณค่ามวลน้ำตาล จึงถือว่ามีผลสำคัญ สามารถหาได้โดยวิธีทางอ้อมซึ่งพิสูจน์มาแล้วว่าไม่มีความแตกต่างจากวิธีวัดโดยตรง สูตรคำนวณค่า GL^{12,13} สามารถคำนวณได้จาก

$$GL = \frac{GI \times \text{available CHO of serving size}}{100}$$

โดยค่า GI ต่ำต้องไม่เกิน 10 และค่าปานกลางคือค่ามากกว่า 10 ถึงน้อยกว่า 20 ถ้าค่าตั้งแต่ 20 หรือมากกว่าถือว่าเป็นค่าสูง

ค่าดัชนีน้ำตาลและมวลน้ำตาลในผลไม้ไทย

การศึกษาค่าดัชนีน้ำตาลในผลไม้ไทยที่คนไทยนิยมบริโภคใน 30 อันดับแรก (ตารางที่ 4) ผลการศึกษาทั้งหมดนี้อยู่ระหว่างการเขียนผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใช้อ้างอิงต่อไป และส่วนหนึ่งยังอยู่ระหว่างการตรวจสอบของผู้สนับสนุนการวิจัย จึงไม่อาจนำไปใช้อ้างอิงได้

ตารางที่ 4 ค่าดัชนีน้ำตาล (Glycemic Index) และค่ามวลน้ำตาล (Glycemic Load) ในผลไม้ไทย ที่นิยมบริโภค ศึกษาในคนปกติ^{2,3} เปรียบเทียบกับสารละลายกลูโคส 25 กรัม*

ลำดับ	ชนิดผลไม้	ค่า GI	น้ำหนักต่อหนึ่งหน่วยบริโภค (ก.)	ปริมาณหนึ่งหน่วยบริโภค	ค่า GL
ผลไม้ที่มีค่าดัชนีน้ำตาลต่ำ					
1	พุทราหนามสด	26	220	2 ผลกลาง	5.3
2	มะม่วงดิบ	28	85	½ ผล	3.9
3	กล้วยน้ำว้า	31	60	1 ผลกลาง	5.2
4	ฝรั่ง	34	128	½ ผล	3.2
5	มะขามหวานสีทอง	36	44	4 ฝักใหญ่	10.3
6	ขนุนทองประเสริฐ	37	80	2 ยวงกลาง เนื้อหนา	6.1
7	ทุเรียนพันธุ์ชะนีไซ้	43	50	1 เม็ดกลาง	4.4
8	มะเฟือง	44	130	1/2 ผลกลาง (5 ชิ้น)	3.7
9	ส้มสายน้ำผึ้ง	44	136	1 ผล	6.4
10	ลำไย	44	93	8-10 ผล	7.3
11	ส้มโอบองดี	45	125	2 กลีบกลาง	4.8
12	กล้วยไข่	48	60	1 ผลกลาง	7.4
13	ละมุดพันธุ์มาเลย์	48	140	2 ผลกลาง	10.3
14	ทุเรียนหมอนทอง	48	50	1 เม็ดกลาง	6.1
15	แก้วมังกรขาว	52	160	1/2 ผลกลาง (8 ชิ้น)	9.6
16	สละสุมาลี	53	80	4 ผล (8 กลีบ)	6.5
17	กล้วยเล็บมือนาง	54	43	2 ผลกลาง	6.1

ลำดับ	ชนิดผลไม้	ค่า GI	น้ำหนักต่อหนึ่งหน่วยบริโภค (ก.)	ปริมาณหนึ่งหน่วยบริโภค	ค่า GL
ผลไม้ที่มีค่าดัชนีน้ำตาลต่ำ (ต่อ)					
18	ส้มโขวาน้ำผึ้ง	55	92	2 กลีบกลาง/1 กลีบใหญ่	4.1
19	เงาะ	55	76	4 ผล	7.2
ผลไม้ที่มีค่าดัชนีน้ำตาลปานกลาง					
ลำดับ	ชนิดผลไม้	ค่า GI	น้ำหนักต่อหนึ่งหน่วยบริโภค (ก.)	ปริมาณหนึ่งหน่วยบริโภค	ค่า GL
20	กล้วยหอม	57	45	½ ผลใหญ่	5.6
21	แก้วมังกรสีแดง	57	160	½ ผลกลาง (5 ชิ้น)	9.7
22	แตงโม	58	275	8 ชิ้นพอคำ	12.8
23	มะพร้าวน้ำหอม	59	เนื้อ 70, น้ำ 245	1 ลูก	11.5
24	มังคุด	59	120	4 ผลใหญ่	11.6
25	ลองกอง	61	80	6 ผลกลาง	7.3
26	มะม่วงสุก	64	75	½ ผล	6.8
27	มะละกอ	65	100	8 ชิ้นพอคำ	4.9
28	ชมพูทับทิมจันทร์	67	210	2 ผลกลาง	11.5
ผลไม้ที่มีค่าดัชนีน้ำตาลสูง					
29	ลิ้นจี่จักรพรรดิ	70	140	4 ผลใหญ่	16.5
30	สับปะรด	72	108	8 ชิ้นพอคำ	8.0

หมายเหตุ Low GI ≤ 55, Medium GI = 56-69, High GI ≥ 70

Low GL ≤ 10, Medium GL = 11-19, High GL ≥ 20

*ผลการศึกษาในตารางนี้ยังไม่ได้ตีพิมพ์ โปรดอย่านำไปใช้อ้างอิง

ภาคผนวก 9

ปริมาณของขนมไทยที่มีน้ำตาลเป็นส่วนประกอบประมาณ 4 ชั้นชา

ขนมไทย	ปริมาณ
ทองหยิบ	1 ดอก
เม็ดยอด	4 เม็ดยอด
ขนมกล้วย	3 ชิ้น
สังขยา	? ชิ้น
ขนมถั่วแปบ	2 ตัว
กล้วยไข่เชื่อม	2 ผล
ขนมบัวลอย	1 ถ้วย
ถั่วเขียวต้มน้ำตาล	1 ถ้วย

ภาคผนวก 10

ปริมาณโซเดียมในอาหารจานเดียว¹

อาหาร	น้ำหนัก (กรัม)	โซเดียม (มก)
บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปพร้อมเครื่องปรุงรสต่างๆ (เฉลี่ย)	55	1320
ก๋วยเตี๋ยวเส้นกึ่งสำเร็จรูปพร้อมเครื่องปรุงรสต่างๆ (เฉลี่ย)	55	1790
ก๋วยเตี่ยวหมู, น้ำ	520	1630
ก๋วยเตี่ยวราดหน้า, กุ้ง	355	815
ข้าวต้ม	190	1015
ข้าวคั่วกกระปิ	270	1745
ข้าวผัดกะเพรา	265	1280
ขนมจีนน้ำยา	435	1750
แฮมเบอร์เกอร์(บิคแมค)	212	990

¹ ข้อมูลการวิเคราะห์ของสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาคผนวก 11

ปริมาณโซเดียมในอาหารต่างๆ¹

อาหาร	ปริมาณ	น้ำหนัก (ก)	โซเดียม (มก)
น้ำพริกเผา	1 ช้อนโต๊ะ	18	410
น้ำพริกแมงดา	1 ช้อนโต๊ะ	16	450
น้ำพริกสวรรค์	1 ช้อนโต๊ะ	14	390
น้ำพริกนรก	1 ช้อนโต๊ะ	8	230
น้ำพริกตาแดง	1 ช้อนโต๊ะ	15	560
น้ำพริกกุ้ง	1 ช้อนโต๊ะ	15	490
น้ำพริกปลาร้า	1 ช้อนโต๊ะ	30	360
น้ำพริกปลาตุก	1 ช้อนโต๊ะ	18	670
น้ำพริกแกงจืด ²	2 ช้อนโต๊ะ	29	630
น้ำพริกแกงเขียวหวาน ²	2 ช้อนโต๊ะ	30	550
น้ำพริกแพง ²	2 ช้อนโต๊ะ	30	600
น้ำพริกแกงแดง ²	2 ช้อนโต๊ะ	30	650
น้ำพริกแกงส้ม ²	2 ช้อนโต๊ะ	32	720
น้ำพริกแกงมัสมั่น ²	2 ช้อนโต๊ะ	28	620
น้ำพริกแกงกะหรี่ ²	2 ช้อนโต๊ะ	34	1290
น้ำพริกแกงเหลือง ²	2 ช้อนโต๊ะ	35	1500
น้ำพริกแกงเลียง ²	2 ช้อนโต๊ะ	34	880
น้ำปลา	1 ช้อนโต๊ะ	15	1160 - 1420
ซีอิ๊วขาว	1 ช้อนโต๊ะ	15	960 - 1420
ซอสปรุงรส	1 ช้อนโต๊ะ	15	1150
ซอสหอยนางรม	1 ช้อนโต๊ะ	15	420 - 490
น้ำกะทิ, กระป๋อง/ถุง	1/4 ถ้วยตวง	57	50
மாகารีน	1 ช้อนโต๊ะ	13	55

¹ ข้อมูลการวิเคราะห์ของสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

² แกงเผ็ดต่างๆ 1 ถ้วย (175 กรัม) มีโซเดียมเฉลี่ย 980 มิลลิกรัม (ค่าระหว่าง 730 – 1170 มิลลิกรัม)

ภาคผนวก 11

ปริมาณโซเดียมในอาหารต่างๆ¹ (ต่อ)

อาหาร	ปริมาณ	น้ำหนัก (ก)	โซเดียม (มก)
เนยสดชนิดเค็ม	1 ช้อนโต๊ะ	13	75
เนยสดชนิดจืด	1 ช้อนโต๊ะ	13	0
มายองเนส	1 ช้อนโต๊ะ	15	80
น้ำสลัดชนิดครีม	2 ช้อนโต๊ะ	30	190
น้ำสลัดชนิดใส	1.5 ช้อนโต๊ะ	33	390
แซนวิชสเปรด	1 ช้อนโต๊ะ	15	90
Thousand Islands dressing	1.5 ช้อนโต๊ะ	30	220
ซอสมะเขือเทศ	1 ช้อนโต๊ะ	18	170
น้ำปลาหวาน	2 ช้อนโต๊ะ	40	480
น้ำจิ้มไก่	2 ช้อนโต๊ะ	36	410-455
น้ำจิ้มไก่(โซเดียมต่ำ)	2 ช้อนโต๊ะ	36	180
น้ำมะขามเปียกเข้มข้น	1 ช้อนโต๊ะ	18	15
เครื่องปรุงผงหมูแดง	1 ช้อนโต๊ะ	12	1130
กะปิขาว	1 ช้อนโต๊ะ	17	1490
กะปิดำ	1 ช้อนโต๊ะ	17	1430
แป้งสำหรับชุบอาหารทอด	4 ช้อนโต๊ะ	28	190

¹ ข้อมูลการวิเคราะห์ของสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

² แกรมต์ต่างๆ 1 ถ้วย (175 กรัม) มีโซเดียมเฉลี่ย 980 มิลลิกรัม (ค่าระหว่าง 730 – 1170 มิลลิกรัม)

ส่วนประกอบของเกลือ (NaCl) มีโซเดียม(Na) = 40 % และคลอไรด์ (Cl) = 60 % ในเกลือ 1 ช้อนชา (5 กรัม) มีโซเดียม 2000 มิลลิกรัม

ผงชูรส (monosodium glutamate) 1 ช้อนชา มีโซเดียม 492 มิลลิกรัม อาหารทั่วไปที่รับประทาน เช่น ก๋วยเตี๋ยว 1 ชาม มีผงชูรสประมาณ 0.6 กรัม คิดเป็นโซเดียม 75-80 มิลลิกรัม

ภาคผนวก 12

ฉลากโภชนาการ

ข้อมูลในส่วนนี้จะเน้นถึงความสำคัญของฉลากโภชนาการ ที่จะมีส่วนต่อการเลือกซื้ออาหารที่เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือเป็นอาหารสำเร็จรูป

ฉลากโภชนาการ เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าทางโภชนาการของอาหารในผลิตภัณฑ์นั้นๆ ต่อ 1 หน่วยบริโภค และมีการแสดงถึงปริมาณร้อยละของสารอาหารนั้นๆ ที่ร่างกายควรได้รับในหนึ่งวันด้วย ทำให้ผู้บริโภคได้ประโยชน์ในการอ่านฉลากโภชนาการ ดังนี้

1. เลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่ดีที่สุด โดยทราบปริมาณสารอาหารและร้อยละของปริมาณที่ได้รับ ต่อ 1 หน่วยบริโภคเช่น ปริมาณสารอาหารที่แนะนำให้บริโภคต่อวันกำหนดไว้ว่า ผู้ที่ต้องการพลังงาน 2000 กิโลแคลอรี ควรได้รับไขมันวันละไม่เกิน 65 กรัม (ร้อยละ 30 ของพลังงานทั้งหมด) บนฉลากโภชนาการจะมี ข้อมูลปริมาณไขมันเป็นกรัม และแสดงค่าเป็นร้อยละของปริมาณที่แนะนำให้บริโภคต่อวัน ตัวอย่าง

นมพร้อมดื่ม 1 หน่วยบริโภค = 1 แก้ว (200มล.)

ร้อยละของปริมาณที่แนะนำให้บริโภคต่อวัน

ไขมันทั้งหมด 7 ก. 11

แสดงว่า ผู้บริโภคดื่มนม 1 แก้ว ได้รับไขมัน ร้อยละ 11 ของปริมาณทั้งหมด (65 ก.)

2. เปรียบเทียบสินค้าได้ ผู้บริโภคอ่านฉลากโภชนาการ แล้วสามารถเลือกผลิตภัณฑ์ตามที่ต้องการได้ โดยการเปรียบเทียบสินค้าชนิดเดียวกัน ตัวอย่าง

ต้องการลดการบริโภคไขมันลง ผู้บริโภคสามารถอ่านฉลาก เลือกนมที่มีไขมันต่ำ หรือ นมพร้อมมันเนย

นมพร้อมมันเนย 1 หน่วยบริโภค 1 แก้ว(200 มล.)

ร้อยละของปริมาณที่แนะนำให้บริโภคต่อวัน

ไขมันทั้งหมด 2.5 ก. 4

ตัวอย่าง ฉลากโภชนาการของนมพร้อมดื่มพาสเจอร์ไรส์

ข้อมูลโภชนาการ			
หนึ่งหน่วยบริโภค :			
จำนวนหน่วยบริโภคต่อ..... :			
คุณค่าทางโภชนาการต่อหนึ่งหน่วยบริโภค			
พลังงานทั้งหมด กิโลแคลอรี (พลังงานจากไขมัน กิโลแคลอรี)			
ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*			
ไขมันทั้งหมด	ก.		%
ไขมันอิ่มตัว	ก.		%
โคเลสเตอรอล	มก.		%
โปรตีน	ก.		%
คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด	ก.		%
ใยอาหาร	ก.		%
น้ำตาล	ก.		%
โซเดียม	มก.		%
ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*			
วิตามินเอ	%	วิตามินบี 1	%
วิตามินบี 2	%	แคลเซียม	%
เหล็ก	%		
* ร้อยละของปริมาณสารอาหารที่แนะนำให้บริโภคต่อวันสำหรับคนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป (Thai RDI) โดยคิดจากความต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี			
ความต้องการพลังงานของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ผู้ที่ต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี ควรได้รับสารอาหารต่างๆดังนี้			
ไขมันทั้งหมด	น้อยกว่า	65	ก.
ไขมันอิ่มตัว	น้อยกว่า	20	ก.
โคเลสเตอรอล	น้อยกว่า	300	มก.
คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด		300	ก.
ใยอาหาร		25	ก.
โซเดียม	น้อยกว่า	2,400	มก.
พลังงาน (กิโลแคลอรี) ต่อกรัม : ไขมัน = 9 ; โปรตีน = 4 ; คาร์โบไฮเดรต = 4			

การกล่าวอ้างทางโภชนาการ

ประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 182/2541 เรื่อง “ฉลากโภชนาการ” อนุญาตให้มีการกล่าวอ้างทางโภชนาการได้ 2 ประเภทคือ

1. กล่าวอ้างปริมาณสารอาหาร เช่น มีไขมันต่ำ แคลเซียมสูง เป็นแหล่งของแร่ธาตุเหล็ก เป็นต้น
2. กล่าวอ้างหน้าที่สารอาหาร เช่น

“แคลเซียมเป็นส่วนประกอบสำคัญของกระดูกและฟัน”

“โฟเลตเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างเม็ดเลือดแดง”

ผู้บริโภคสามารถอ่านข้อความกล่าวอ้าง เพื่อเลือกบริโภคอาหารให้เหมาะสมกับสุขภาพของตนเองได้ สำหรับคำกล่าวอ้างเกี่ยวกับสุขภาพเช่น แร่ธาตุแคลเซียมกับโรคกระดูกพรุน ไขมันกับโรคหัวใจขาดเลือด หรือ โซเดียมกับโรคความดันโลหิตสูง ยังไม่มีการอนุญาตในประเทศไทย

หมายเหตุ ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับฉลากโภชนาการ สามารถขอดูรายละเอียดประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 182/2541 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยตรง หรือ ข้อมูลจาก

http://www.centallabthai.com/web/uploadfiles/pdf/MOPH_182_27032012.pdf

อาหารใดบ้างที่เข้าข่ายต้องแสดงฉลากโภชนาการ

1. อาหารที่มีการกล่าวอ้างทางโภชนาการเช่น แคลเซียมสูง
  2. อาหารที่มีการใช้คุณค่าในการส่งเสริมการขายเช่น ระบุว่าบำรุงร่างกาย เพื่อสุขภาพ เป็นต้น
  3. อาหารที่ระบุกลุ่มผู้บริโภคในการส่งเสริมการขายเช่น สำหรับเด็ก สำหรับผู้บริหาร
- นอกจากนี้ อย. ยังประกาศให้กำหนดอาหารชนิดใดชนิดหนึ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในด้านคุณค่าคุณประโยชน์ ทางโภชนาการ อย่างแพร่หลาย ต้องแสดงฉลากโภชนาการ

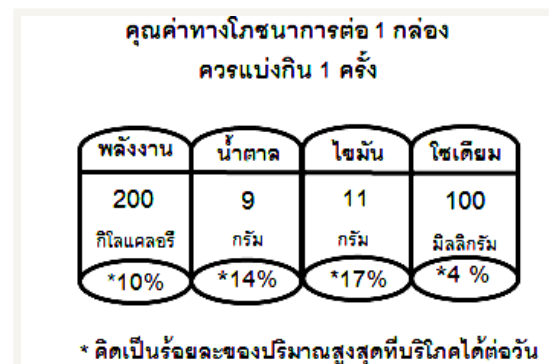
ฉลาก GDA หรือฉลาก หวาน มัน เค็ม

ฉลาก GDA เป็นฉลากตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 305 (1) และ 305 (2) เป็นฉลากบังคับแสดงปริมาณพลังงาน น้ำตาล น้ำมัน และโซเดียมของผลิตภัณฑ์ทั้งหมดหน้าผลิตภัณฑ์อาหาร สำหรับอาหารพร้อมบริโภค 5 ชนิด คือ มันฝรั่งทอดหรืออบกรอบ, ข้าวโพดคั่ว ทอดหรืออบกรอบ, ข้าวเกรียบหรืออาหารขบเคี้ยวชนิดอบพอง, ขนมปังกรอบหรือแครกเกอร์หรือบิสกิต, เวเฟอร์สอดไส้ และแสดงข้อมูลโภชนาการแบบย่อ ด้านหลังตามปกติ พร้อมเขียนข้อความ “บริโภคแต่น้อย และออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ” ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก

<http://newsr.fda.moph.go.th/food/file/Laws/Notification of Ministry of PublicHealth/Law03P305.pdf>

[http://newsr.fda.moph.go.th/food/file/Laws/Announcement of the Food and Drug Administration/Explain Notification 336\(2554\).pdf](http://newsr.fda.moph.go.th/food/file/Laws/Announcement of the Food and Drug Administration/Explain Notification 336(2554).pdf)

ข้อมูลโภชนาการ	
หนึ่งหน่วยบริโภค : 1 กล่อง (38 กรัม)	
จำนวนหน่วยบริโภคต่อกล่อง : 1	
คุณค่าทางโภชนาการต่อหนึ่งหน่วยบริโภค พลังงานทั้งหมด 200 กิโลแคลอรี	
ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*	
ไขมันทั้งหมด	11 ก. 17 %
โคเลสเตอรอล	< 5 มก. 1 %
โปรตีน	3 ก.
คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด	22 ก. 7 %
น้ำตาล	9 ก.
โซเดียม	100 มก. 4 %
*ร้อยละของปริมาณสารอาหารที่แนะนำ ให้บริโภคต่อวันสำหรับคนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป (Thai RDI) โดยคิดจากความ ต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี	
"บริโภคแต่น้อยและออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ"	

ภาคผนวก 13
ตัวอย่างอาหารที่บริโภคทั่วไป

อาหาร	ข้าวแป้ง (ทัพพี)	ผัก (ทัพพี)	เนื้อสัตว์ (ช้อนกินข้าว)	น้ำมัน (ช้อนชา)	หมายเหตุ
ก๋วยเตี๋ยวเส้นเล็กแห้งหมู ก๋วยเตี๋ยวเส้นเล็ก เนื้อหมู ลูกชิ้นปลา ถั่วงอก ผักชี ต้นหอม น้ำมันกระเทียมเจียว	1	1	1 2	1	
ก๋วยเตี๋ยวผัดไทยใส่ไข่ ก๋วยเตี๋ยวเส้นเล็ก ถั่วงอก ใบกุยช่าย ไข่ไก่ กุ้งแห้ง เต้าหู้เหลือง น้ำมันพืช	2	2	2 1	3	
ก๋วยเตี๋ยวราดหน้าหมู ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ คะน้า เนื้อหมู น้ำมันพืช แป้งมัน	2 1/6	1	2	2	
ก๋วยเตี๋ยวผัดซีอิ้ว ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ คะน้า เนื้อหมู ไข่ไก่ 1 ฟอง น้ำมันพืช	2	1	2 2	3	

ตัวอย่างอาหารที่บริโภคทั่วไป (ต่อ)

อาหาร	ข้าวแป้ง (ทัพพี)	ผัก (ทัพพี)	เนื้อสัตว์ (ช้อนกินข้าว)	น้ำมัน (ช้อนชา)	หมายเหตุ
ก๋วยเตี๋ยวเส้นหมี่ลูกชิ้นเนื้อวัว เส้นหมี่ ถั่วงอก ผักชี ต้นหอม ลูกชิ้นเนื้อวัว น้ำมันกระเทียมเจียว	1	1	3	1	
บะหมี่ต้มยำ เส้นบะหมี่ ถั่วงอก ผักชี ต้นหอม ลูกชิ้นปลา เนื้อหมูต้ม ตับต้ม น้ำมันกระเทียมเจียว	1	1	1 1	1	
ข้าวคดลูกกะปิ ข้าวสวย (ข้าวกล้อง) เนื้อหมู ไข่ไก่ 1/2 ฟอง มะม่วงซอย หอมแดง แดงกวา พริกขี้หนู น้ำมันพืช	2	1 1/2	2 1	1	
ข้าวยาปักษ์ใต้ ข้าวสวย (ข้าวกล้อง) กุ้งแห้งป่น ถั่วงอก, ถั่วงอก, ส้มโอ แดงกวา, ตะไคร้, ใบมะกรูด มะพร้าวคั่ว	1	2 1/2	1/2	1	

ตัวอย่างอาหารที่บริโภคทั่วไป (ต่อ)

อาหาร	ข้าวแป้ง (ทัพพี)	ผัก (ทัพพี)	เนื้อสัตว์ (ช้อนกินข้าว)	น้ำมัน (ช้อนชา)	หมายเหตุ
ข้าวมันไก่ ข้าวสวย (ข้าวกล้อง) เนื้อไก่ แตงกวา ผักชี น้ำมัน	2	1/2	2	1	
ข้าวราดหน้ากระเพราไก่ ข้าวสวย (ข้าวกล้อง) เนื้อไก่ ใบกระเพรา แตงกวา น้ำมันพืช	2	1	2	2	
ข้าวผัดพริกหมู ข้าวสวย (ข้าวกล้อง) เนื้อหมู หอมใหญ่ พริกหยวก น้ำมันพืช	2	1	2	2	
ข้าวหมกไก่ ข้าวสวย (ข้าวกล้อง) น่องไก่ 1 น่องใหญ่ แตงกวา น้ำมัน	2	1/2	3	2	
ข้าวขาหมู ข้าวสวย (ข้าวกล้อง) เนื้อหมู ผักกาดดอง ไข่ต้ม (ไข่ไก่) 1/2 ฟอง มันหมู	2	1/2	1 1/2 1	2	

ตัวอย่างอาหารที่บริโภคทั่วไป (ต่อ)

อาหาร	ข้าวแป้ง (ทัพพี)	ผัก (ทัพพี)	เนื้อสัตว์ (ช้อนกินข้าว)	น้ำมัน (ช้อนชา)	หมายเหตุ
ข้าวหมูแดง ข้าวสวย (ข้าวกล้อง) เนื้อหมูแดง ไข่ไก่ 1/2 ฟองต้ม กุนเชียง แดงกวา แป้งมัน น้ำมัน	2		2 1 1/2	1	
ข้าวผัดหมูใส่ไข่ ข้าวสวย (ข้าวกล้อง) เนื้อหมู มะเขือเทศ (1/2 ทัพพี) ไข่ไก่ 1 ฟอง แดงกวา ตีนหอม น้ำมันพืช	3	1/2 1/3	2 2	2	
ขนมผักกาดผัดใส่ไข่ แป้งขนมผักกาด ไข่ไก่ 1 ฟอง ถั่วงอก น้ำมันพืช	2	1	2	3 1/2	
กระเพาะปลา กระเพาะปลา เนื้อไก่ ตับไก่ เลือดไก่ ไข่นกกระทา หน่อไม้ แป้งมัน	1/3	1/2	1 1 1	1/4	

ตัวอย่างอาหารที่บริโภคทั่วไป (ต่อ)

อาหาร	ข้าวแป้ง (ทัพพี)	ผัก (ทัพพี)	เนื้อสัตว์ (ช้อนกินข้าว)	น้ำมัน (ช้อนชา)	หมายเหตุ
ขนมจีนแกงเขียวหวานไก่ ขนมจีน เนื้อไก่ มะเขือเจ้าพระยา กะทิ	2	1	2	2	
ขนมจีนน้ำยา ขนมจีน เนื้อปลาช่อน ผักกาดดอง ใบแมงลัก ถั้วผักยาว กะทิ	2	1 1	2	1	
ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่เย็นตาโฟน้ำ ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ ผักบุ้งจีน ลูกชิ้นปลา ปลาหมึกกรอบ ลูกชิ้นกุ้ง น้ำมันกระเทียมเจียว	1	1/2	3 1/2	1	
ขนมจีนน้ำเงี้ยว ขนมจีน เนื้อหมู + กระดูกหมู ผักกาดดอง กระเทียมเจียว	1 1/2	1/2	2	1	
ต้มยำกุ้ง กุ้งสด เห็ดนางฟ้า เครื่องแกงต้มยำ น้ำปลา น้ำมะนาว		1	2		

ตัวอย่างอาหารที่บริโภคทั่วไป (ต่อ)

อาหาร	ข้าวแป้ง (ทัพพี)	ผัก (ทัพพี)	เนื้อสัตว์ (ช้อนกินข้าว)	น้ำมัน (ช้อนชา)	หมายเหตุ
แกงเลียง กุ้งสด กุ้งแห้ง ฟักทอง, บวบเหลี่ยม ตำลึง, ใบแมงลัก ข้าวโพดอ่อน, เห็ดฟาง กะปิ หอมแดง			1 1/2		
หมี่กะทิ เส้นหมี่ ถั่วงอก ใบกุยช่าย หัวปลี เนื้อหมูสับ ไข่ไก่ 1/2 ฟอง กะทิ น้ำมัน	1	2	1 1	1 1	